

هزینه نهایی پسته تولید شده در سال ۹۶

مشخصات عمومی باغ مورد بررسی

تاریخ	بهمن ۹۶	پیوند	احمد آقایی - اکبری	بافت خاک	لومی - رسی
کد باغدار	*****	فاصله رس	۷ متری	روش آبیاری	قطره‌ای
محل باغ	*****	سن باغ	۳۰ سال به بالا	کیفیت آب	کمی قلیایی و کمی شور
مساحت	*****	میانگین برداشت	۱۴۰۰ کیلو گرم/هکتار	دوره آبیاری	۱۲ روز

(جدول ۱)

(شامل ۱۲ ماه در سال + ۲ ماه عیدی و پاداش + ۱ ماه سنوات) ماه ۱۵ × تومان ۱,۲۲۴,۰۰۰

تومان ۶۸۰۰۰ ~ روز تعطیل رسمی غیر جمعه + ۵۳ روز جمعه + ۲۴ روز مرخصی با حقوق ۹۶ - ۳۶۵ روز

(۱۹ روز تعطیل رسمی غیر جمعه + ۵۳ روز جمعه + ۲۴ روز مرخصی با حقوق ۹۶ - ۳۶۵ روز)

باغداران قرار نمی‌گیرد، دیده شده‌است. مهمترین عامل سرمایه‌ای، تأمین آب است. بدلیل نامشخص بودن عمر سفره آبی در منطقه مورد نظر و در نتیجه دشواری محاسبه استهلاک سرمایه خرید چاه، فرض بر خرید کل آب مورد نیاز باغ بصورت آب شرب می‌باشد. با این فرض ساده ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک و یا هزینه‌های جاری، تعمیرات و یا جابجایی چاه نمی‌باشد.

به عنوان مثال، در جدول نمونه، حجم آب مورد استفاده برای آبیاری باغ مورد نظر با توجه به تغییر سیستم آبیاری از غرقابی به قطره‌ای معادل ۹ هزار و ۵۰۰ متر مکعب در هکتار در سال است. قیمت خرید هر ساعت آب شرب ۳۰ لیتر در ثانیه در منطقه مورد نظر در سال ۱۳۹۶ برابر ۶۰ هزار تومان است. بنابراین هزینه تأمین آب سالیانه برای هر هکتار از باغ مورد نظر با قیمت‌های سال ۱۳۹۶ از روش فوق معادل ۵ میلیون و ۵۶۰ هزار تومان تخمین زده شده است.

مدت استهلاک سرمایه باغ با فرض خرید باغ بارور ۲۰ ساله و بهره‌برداری یکنواخت تا ۵۰ سالگی، ۳۰ سال فرض شده‌است. بنابراین با تقسیم ارزش هر هکتار از باغ مورد نظر بر ۳۰، هزینه استهلاک سالیانه باغ مورد نظر محاسبه می‌شود. به همین ترتیب مدت استهلاک سرمایه برای انبار، دیوار و ساختمان موجود در باغ ۲۰ سال و برای سیستم آبیاری شامل کانال، لوله، تجهیزات آبیاری تحت

۱ مواد مصرفی و وسایل جایگزین

در دسته هزینه‌های مواد مصرفی و وسایل جایگزین، هزینه هر فعالیت خاص از ضرب مقدار آن نهاده با واحد مناسب در هزینه واحد آن حاصل می‌شود. تنها نکته قابل ذکر آن است که هزینه‌های تعمیرات باغ و سیستم آبرسانی باید در زیر سرفصل باغبانی در این دسته منظور شود.

۱ اجاره ماشین آلات و خدمات

در دسته هزینه اجاره ماشین آلات و خدمات جهت اجتناب از محاسبه تأثیر هزینه‌های استهلاک سرمایه‌گذاری، جاری و تعمیرات ماشین آلات، فرض بر این است که باغدار کلیه خدمات ماشینی مورد نیاز خود را به صورت اجاره ای تأمین می‌کند. با این فرض ساده ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک ماشین آلات خریداری شده توسط باغدار و یا هزینه‌های جاری راننده، سوخت، روغن، تعمیرات و ... نمی‌باشد. جهت محاسبه هزینه ماشین آلات به کار رفته برای انجام هر فعالیت، مقدار ماشین-ساعت مصرفی در هر هکتار را در هزینه واحد ضرب می‌کنیم. در صورت استفاده باغدار از مشاور و یا انجام آزمایش‌های باغی، امکان درج هزینه‌های مربوطه پس از تقسیم بر مساحت باغ بر حسب هکتار در این بخش گنجانده شده‌است. (جدول ۲)

۱ هزینه های سرمایه ای

در این بخش از جدول هزینه‌ها، تأثیر سرمایه‌گذاری‌های اولیه جهت احداث یا خرید امکانات لازم به منظور تولید پسته توسط باغدار که معمولاً مدنظر

کمیته باغبانی انجمن پسته ایران هر ساله پس از پایان سال محصولی، اقدام به برآورد هزینه‌های تولید پسته می‌کند. در نوشته حاضر، سعی کردیم به بررسی هزینه تمام شده تولید پسته در سال محصولی ۹۵-۹۶ برای یک باغ نوعی بپردازیم. قابل ذکر است که هزینه‌های تولید پسته برای این باغ خاص قطعاً قابل تعمیم به کلیه باغ‌های پسته کشور نخواهد بود. اما روش به کار رفته جهت تعیین هزینه تمام شده تولید، قابل نسخه‌برداری توسط باغداران برای سایر مناطق می‌باشد. به این نکته نیز باید توجه کرد که در باغ نوعی مورد بررسی، متوسط برداشت ۱۴۰۰ کیلوگرم در هکتار بوده‌است که بیشتر از میانگین برداشت کشوری است. در باغ‌هایی با میانگین برداشت کمتر از این میزان، احتمالاً هزینه تمام شده تولید پسته به مراتب بیشتر خواهد بود. (جدول ۱)

هزینه‌های جاری باغبانی به سه دسته کلی تقسیم شده‌اند:

- کارگری؛

- مواد مصرفی و وسایل جایگزین؛

- اجاره ماشین آلات و خدمات.

فعالیت‌های هر بخش از دسته‌های فوق نیز زیر سه سرفصل باغبانی، کود و اصلاح خاک و سم و روغن قرار گرفته‌اند.

۲۲ هزینه های کارگری

در دسته هزینه‌های کارگری جهت تعیین هزینه هر فعالیت ابتدا مقدار کارگر مورد استفاده برای انجام آن فعالیت در سطح یک هکتار را بر اساس نفر-روز در جدول درج می‌کنیم. در صورتی که فعالیتی به صورت اجاره‌ای انجام شده، باید معادل نفر-روز کارگر به کار گرفته‌شده در جدول منظور گردد. سپس، هزینه‌های متوسط کارگر مورد استفاده جهت هر فعالیت را در ستون مربوط وارد می‌کنیم. با ضرب هزینه واحد در مقدار، هزینه کل کارگری جهت انجام فعالیت خاص محاسبه می‌شود.

لتر در هر متر مکعب ۱,۰۰۰ / ثانیه در هر ساعت ۳,۶۰۰ × لتر در ثانیه ۳۰ مکعب آب = نرخ هر متر

۵۵۶ تومان ~

فشار و مشابه آن ۱۰ سال در نظر گرفته شده است. (جدول ۳)

کلیه هزینه‌هایی که تا اینجا بررسی شدند، هزینه‌های وابسته به مساحت بودند. اما هزینه‌های بیمه کشاورزی، برداشت، حمل، فراوری و مدیریت وابسته به مقدار محصول سالیانه می‌باشند. به همین دلیل هزینه‌های مذکور در یک جدول جدا و براساس هزینه مصروف برای هر کیلو پسته خشک منظور شده‌اند. (جدول ۴)

برای محاسبه هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک از باغ متمر مورد نظر باید به نوعی هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای باغبانی را که برای واحد سطح محاسبه شده‌اند با هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فراوری و مدیریت جمع کرد. این خواسته، با تقسیم مجموع هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای باغبانی بر مقدار برداشت در واحد سطح بر حسب کیلو برای باغ مورد نظر بدست می‌آید. سپس با جمع عدد بدست آمده با مجموع هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فراوری و مدیریت، هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک حاصل خواهد شد. (جدول ۵)

روند افزایش هزینه‌ها

در ویژه نامه اسفند ۱۳۹۵ هزینه تمام شده تولید پسته در سال محصولی ۹۵-۱۳۹۴ برای همین باغ منتشر شده بود. جهت روشن شدن روند افزایش هزینه‌ها، زیر سرفصل هزینه‌های اصلی تولید پسته در باغ مورد بررسی طی دو سال اخیر را نمایش داده شده است. در خصوص کاهش هزینه سرمایه‌گذاری سال محصولی ۹۵ نسبت به سال محصولی ۹۶ باید به این نکته اشاره کرد که سیستم آبیاری باغ که بر هزینه‌های تولید موثر است از غرقابی به قطره‌ای تغییر پیدا کرده و کاهش هزینه سرمایه‌گذاری به دلیل کاهش مصرف آب می‌باشد. (جدول ۶)

میانگین سالیانه هزینه های جاری باغبانی یک هکتار باغ پسته متمر (تومان)				
عنوان		واحد	هزینه واحد	مقدار
کارگری	باغبانی	بیل زنی	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		هرس	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		علف کنی (و چین)	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		آبیاری	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		توکاری و پیوند	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
	کود و اصلاح خاک	جمع	نفر - روز	۵۴
		شیمیایی خاک	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		محلول پاشی	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		حیوانی	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		اصلاح خاک	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
مواد مصرفی و وسایل جایگزین	سم و روغن	جمع	نفر - روز	۱۴
		دفع آفات	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		تله گذاری	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		علف کشی	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		قارچ کشی	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
	کود و اصلاح خاک	دفع جانور مزاحم	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		روغن پاشی	نفر - روز	۶۸,۰۰۰
		جمع	نفر - روز	۶
	باغبانی	سایر		
		جمع		۵,۰۳۲,۰۰۰
اجاره ماشین آلات و خدمات	باغبانی	نهال و پیوند	عدد	۲,۰۰۰
		بیل و ...	عدد	۸۵,۰۰۰
		قیچی و اره و ...	عدد	۱۰,۰۰۰
		تعمیرات سیستم آبرسانی	متر	۳۰,۰۰۰
		جمع		۱,۵۷۷,۰۰۰
	کود و اصلاح خاک	شیمیایی خاک	کیلو	۱,۰۰۰
		محلول پاشی	لیتر	۴۵,۰۰۰
		حیوانی	کیلو	۱۵۰
		اصلاح خاک	کیلو	۳۵
		جمع		۷,۹۰۵,۰۰۰
کل جاری	سم و روغن	سموم دفع آفات	لیتر	۱۰
		تله	عدد	۱۰
		علف کش	لیتر	۲۵
		قارچ کش	کیلو	۴
		دفع جانور مزاحم	عدد	۱
	باغبانی	روغن و صابون	لیتر	۵۳
		جمع		۱,۹۳۰,۰۰۰
	کود و اصلاح خاک	سایر		
		جمع		۱۱,۴۱۲,۰۰۰
	آزمایش و مشاوره	شخم زنی	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		تیلر	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		ریپر	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		جمع	ماشین - ساعت	۲۱
		شیمیایی خاک	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
سایر	کود و اصلاح خاک	محلول پاشی	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		حیوانی	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		اصلاح خاک	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		جمع	ماشین - ساعت	۸
	سم و روغن	سموم دفع آفات	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		تله		۳۰,۰۰۰
		علف کش	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		قارچ کش	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		دفع جانور مزاحم	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
جمع	آزمایش و مشاوره	روغن پاشی	ماشین - ساعت	۳۰,۰۰۰
		جمع	ماشین - ساعت	۱۱
		عدد	۱۲۰,۰۰۰	۱
	سایر	سایر		
		جمع		۱,۳۸۰,۰۰۰
		جمع		۱۷,۸۲۴,۰۰۰

میانگین سالیانه هزینه های سرمایه ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر (تومان)						
عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه		
آب	شرب	با فرض خرید کامل	متر مکعب	۵۵۶	۹,۵۰۰	۵,۲۸۲,۰۰۰
استهلاک	باغ	سی ساله مستقیم	هکتار	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰.۰۳	۶,۶۶۶,۰۰۰
	انبار و ساختمان	بیست ساله مستقیم	هکتار	۱۳۰,۰۰۰	۰.۰۵	۶,۵۰۰
	سیستم آبرسانی	ده ساله مستقیم	هکتار	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۰.۱۰	۱,۲۰۰,۰۰۰
	سایر					
	جمع					۷,۸۷۲,۵۰۰
کل سرمایه ای	جمع					۱۳,۱۵۴,۵۰۰

(جدول ۳)

میانگین سالیانه هزینه های بیمه، برداشت، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک (تومان)	
عنوان	هزینه
بیمه کشاورزی	۲۵۰
نگهبانی، برداشت و حمل	۱,۳۰۰
فرآوری	۱,۶۰۰
بیمه آتش سوزی و سرقت	۶۰
مدیریت و دفتری	۱,۵۰۰
سایر	
جمع	۴,۷۱۰

(جدول ۴)

هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک (تومان)	
جمع هزینه های باغبانی در هر هکتار	۳۰,۹۷۸,۵۰۰
جمع هزینه های باغبانی برای هر کیلو پسته خشک	۲۲,۱۲۸
جمع هزینه های بیمه، برداشت، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک	۴,۷۱۰
هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم	۲۶,۸۳۸

(جدول ۵)

مقایسه هزینه های تولید پسته طی دو سال محصولی اخیر			
(کلیه هزینه ها به تومان می باشند)			
سرفصل هزینه	سال زراعی ۹۴-۹۵	سال زراعی ۹۵-۹۶	درصد افزایش
هزینه کارگری	۴,۵۰۰,۰۰۰	۵,۰۳۲,۰۰۰	۱۲٪
هزینه مواد مصرفی و وسائل جایگزین	۸,۸۱۷,۵۰۰	۱۱,۴۱۲,۰۰۰	۲۹٪
هزینه اجاره ماشین آلات و خدمات	۱,۱۵۵,۰۰۰	۱,۳۸۰,۰۰۰	۱۹٪
جمع هزینه های جاری باغداری در هر هکتار	۱۴,۴۷۲,۵۰۰	۱۷,۸۲۴,۰۰۰	۲۳٪
هزینه های سرمایه ای باغداری در هر هکتار	۱۳,۷۴۴,۶۶۷	۱۳,۱۵۴,۵۰۰	-۴٪
جمع هزینه های باغداری در هر هکتار	۲۸,۲۱۷,۱۶۷	۳۰,۹۷۸,۵۰۰	۱۰٪
هزینه های باغداری به ازاء هر کیلو پسته خشک	۲۰,۱۵۵	۲۲,۱۲۸	۱۰٪
هزینه های بیمه، برداشت، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک	۴,۵۸۵	۴,۷۱۰	۳٪
هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم	۲۴,۷۴۰	۲۶,۸۳۸	۸٪

(جدول ۶)